

OHRID MACEDÓN FOLKEGYÜTTES
DEBRECENI EGYETEM NÉPRAJZI TANSZÉK

Macedón tudományos és kulturális közlemények

Macedón Füzetek

A szerkesztőbizottság tagjai:

ILJOVSZKI RISZTO, NIKOLOVSZKI RISZTO

Lektorok:

KEMÉNYFI RÓBERT, LJUPCSO RISZTESZKI

Olvasószerkesztő:

LISZTES MÓNIKA ÉVA

Tiszteletbeli főszerkesztő:

BARTHA ELEK

Felelős szerkesztő:

BÓLYA ANNA MÁRIA

A szerkesztőség címe: Bólya Anna Mária, Ohrid Macedón Folkegyüttes,
H-1024 Budapest, Margit krt. 99.

Telefon: +36 70 312 6825, e-mail: bolya.annamaria@macedon.hu

A folyóirat megjelenését támogatja
a Macedón Köztársaság Külügyminisztériuma és a Debreceni Egyetem

BUDAPEST
II. évfolyam 2019/1. szám

TARTALOMJEGYZÉK

Bólya Anna Mária Велигденски игри во Порече – Врски со творештвото на Косово II	3
Nikolovszki Riszto A Magyarországon élő makedónok kulturális múltja	15
Zdravkova-Dzseparoszka, Szonja Унапредување на врските помеѓу Македонија и Унгарија во културата	18
Iljovszki Riszto A makedón konyhaművészet titkai	22
Husztly Zoltán – Urbán Csilla A megváltozott Szkopje – Balkan Experience úti beszámoló	26
Bólya Anna Mária Folklórszövegek fordításai	30
KÉPMELLÉKLET	33
A SZERZŐKRŐL	36

BÓLYA ANNA MÁRIA

FOLKLÓRSZÖVEGEK FORDÍTÁSAI⁴

Folyóiratunk számainak végén a macedón archaikus rituális énekhagyomány évköri ünnepekhez kapcsolódó énekszövegiből közlünk válogatást. Előző számunkban a tavaszi Lázár nap, a húsvét és a György nap szövegeiből válogattunk. Ezúttal a téli ünnepkör, a karácsony előtti koleda, a karácsony és a vízkereszt rituális énekhagyományából közlünk néhány fordítást. A szövegeket magyar nyelvre Bólya Anna Mária ültette át.

KOLEDA

Цуцул стои на грутка та си шије
ќесулка, а што ќе му ќесулка?

Búbos banka rögre állt, hogy varrjon
egy kistáskát. Minek neki a táska?

Да си бере жирчок. А што ќе му
жирчок? Да си рани прасето.

Egy kis makkot gyűjtsön. Minek neki
az a makk? Malacot fogni.

А што ќе му прасето? Да му пушча
лојца. А шчо ќе му лојца?

Minek neki a malac? Zsírját venni.
Minek neki a zsír?

Да си мазни стапчето. А што ќе му
стапчето? Да си тепа бабата.

Botot fényesíteni. Minek neki az a bot?
A mamát megverni.

А шчо ќе му бабата? Да му роди
машко дете. Како го викат?

Minek neki a mama? Fiúgyermek
szülni. Hogy hívnád?

Ајчин, бајчин! Коледе, коледе!

Ajcsin bajcsin! Kolede, kolede!

⁴ A szerző doktori értekezéséből. Bólya Anna Mária, *Tánc a macedón szakrális hagyományban* – doktori értekezés, Debrecen, Debreceni Egyetem, 2015.

KARÁCSONY

Она страна оган горит,
ветер веит не го силит,
роса росит, не го гасит.
Не ми било силен оган,
туку била Ристовата
Ристовата мила мајка.
Го стигнала Риста Бога,
Риста Бога малечкаго.
Се шеколкат нешто барат
нема во што да повиет,
да повиет Риста Бога.
Се собрале терзиите,
ми исекле десни поли,
десни поли на долами
го повиле Риста Бога
овчарите, козарите
ивцепиле кавалите,
запалиле силен оган,
огрејале Риста Бога.

Túloldalon tűz világít,
szél fújása mit sem számít,
harmat hullik mégsem szűnik.
Nem is erős tűz az ottan,
hanem tüze Úr Krisztusnak,
Krisztus drága jó Anyjának.
Megszülé a Krisztus Istent,
Krisztus Istent kicsi fiút.
Mindenfelé keresgéle,
nincsen mibe pólyálnia,
bepólyálni Isten Fiat.
Összegyűlt sok szabómester,
kivágták a béléseket,
béléseit dolmányoknak
bepólyálták Isten Fiat
kecskepásztor s a juhásztor
mind felvágta furulyáját,
nagy tüzeket abból raktak,
melegedjék Isten Fia.

VÍZKERESZT – SZENT JÁNOS

Свети Петар – клучи од рајове,

Szent Péter – a mennyek kulcsai,

Свет’ Илија – силни секавици,

Szent Illés – erős villámok,

Свети Јован – кумство,
побратимство,

Szent János – komaság,
testvérség,

Неделица – празник да празнуват.

Szent Vasárnap – ünnep, hogy
ünnepeljünk.

Az énekszövegek forrásai

Величковска, Родна, Македонско традиционално пеење, *Зборник на трудови од Семинар за традиционална музика и игра – Илинденски денови*, Битола, 2011.

Китевски, Марко, Македонски празнични обичаи, Томовски, К. (Гл. ур.) *Етнологија на Македонците*, Скопје, Македонска академија на науките и уметностите, 224–246.

Китевски, Марко, *Македонски празници, Бадник*, [kovz.gov.mk], 2001.
Letöltés: 2013. 02. 09.

Китевски, Марко, *Митолошки и обредни песни*, Скопје, Камелеон, 2007.